

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- α. Λ
- β. Σ
- γ. Λ
- δ. Λ
- ε. Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Δεύτερη παράγραφος-Απάντηση στο ερώτημα: *Ο γιος σας σύντομα... Τι συμβουλή ζωής θα του δίνετε;*

Εντοπισμός των χωρίων:

- **Ορισμός:** η λέξη ευδαιμονία σημαίνει/είναι να βρίσκουμε πάντοτε τους καλούς μας δαίμονες [...], να βρίσκουμε «την ευημερία, απόλυτη ικανοποίηση, συνεχή ψυχική ηρεμία, ηθική τελείωση».
- **Διάρθρωση:** η ευδαιμονία επιτυγχάνεται μέσω συγκεκριμένων κανόνων –τέσσερις ποιότητες.

Οι 4 ποιότητες είναι:

- ✓ Η πρώτη/μία εγγενής αίσθηση δικαιοσύνης – να μην αδικείς δηλαδή ποτέ τους άλλους ούτε και τον εαυτό σου
- ✓ Η δεύτερη/η ενσυναίσθηση, να μπαίνεις στη θέση των άλλων, να συνεργάζεσαι μαζί τους
- ✓ Η τρίτη/είναι το μέτρο
- ✓ Η τέταρτη/η τόλμη: μια ζωή που ζεις χωρίς θάρρος είναι μισή ζωή.

Επισημάνση: Είναι πιθανόν ο/η μαθητής/-τρια να συμπεριλάβει στην απάντησή του ως ορισμό και τη λέξη ευτυχία –την «καλή τύχη». Στην περίπτωση που αναφέρονται και όλα τα παραπάνω για τον ορισμό της λέξης ευδαιμονία, η απάντηση δε θα βαθμολογηθεί αρνητικά.

Μέσω του ορισμού, η έννοια της λέξης «ευδαιμονία» μπορεί να:

- νοηματοδοτείται, αφού αναλύονται, δηλώνονται, επεξηγούνται, περιγράφονται οι βασικές ιδιότητες και τα διακριτά χαρακτηριστικά της,
- διευκρινίζεται σε ποια ευρύτερη έννοια ανήκει και ποια είναι η ειδοποιός διαφορά της από τη λέξη *ευτυχία*,
- εντάσσεται στο πλαίσιο των βασικών επιδιώξεων του ανθρώπου,
- προσθέτει στη σχετική πρόταση (καθώς και σε ολόκληρο το κείμενο) ακρίβεια, σαφήνεια, πληρότητα κ.ά.

Μέσω της διαίρεσης, η έννοια της λέξης «ευδαιμονία» (διαιρετέα έννοια) μπορεί να:

- διαιρείται σε υποκατηγορίες,
- αναλύεται με βάση τα στοιχεία από τα οποία αυτή αποτελείται (οι 4 *ποιότητες* της),
- γίνεται αντικείμενο μελέτης και διεργασιών με βάση τα δομικά της στοιχεία (τη διαιρετέα βάση και τα μέλη-είδη της διαίρεσης/τα αποτελέσματα της διαίρεσης) κ.ά. Έτσι:
- επιτυγχάνεται η λογική οργάνωση και η κατανόηση του κειμένου
- εντοπίζεται ευκολότερα το κύριο θέμα της παραγράφου
- δίνονται λεπτομέρειες για όσα αναφέρονται από τον ομιλητή κ.ά.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Ο/Η μαθητής/μαθήτρια επιλέγει πέντε από τις παρακάτω περιπτώσεις μεταφορικής χρήσης του λόγου.

1^η παράγραφος: να μεταφέρει, αν μαζευτούν, Δεν δουλεύει έτσι το πράγμα,

Ερώτηση δημοσιογράφου: βγαίνει εκεί έξω,

2^η παράγραφος: να κυνηγάμε την ευτυχία/την ευδαιμονία, να μπαίνεις στη θέση του άλλου, οι διδαχές ακούγονται, μισή ζωή

3^η παράγραφος: να βγάζουν τον καλό τους εαυτό κ.ά.

Στη συνέχεια, ο/η μαθητής/μαθήτρια αναπτύσσει τις απόψεις του/της ως προς το γιατί έχει επιλεγεί αυτή η λειτουργία της γλώσσας. **Ενδεικτικά:**

- Οι λέξεις ή και οι φράσεις αποκτούν μέσα στο γλωσσικό περιβάλλον που εντάσσονται αλληγορική/συμβολική σημασία, προσλαμβάνονται με συγκινησιακή/συναισθηματική βαρύτητα, υπονοούνται/υποδηλώνονται (αντί να δηλώνονται ρητά) τα νοήματά τους,
- Τα νοήματα του κειμένου συνδέονται με διαισθητικό και συνειρμικό τρόπο, δημιουργείται πολυσημία - χωρίς να αποκλείεται η προσωπική ερμηνεία-,

- Η ποιητική λειτουργία της γλώσσας αξιοποιείται κατάλληλα και το ύφος του λόγου γίνεται πιο άμεσο,
- Ο σκοπός του πομπού (εδώ του συνεντευξιαζόμενου) να προσελκύσει το ενδιαφέρον και τη συναισθηματική κινητοποίηση του/της αναγνώστη/-στριας επιτυγχάνεται.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ο/η μαθητής/-τρια ερμηνεύει τις σκέψεις και τα συναισθήματα του Καζαντζάκη για τη στάση ζωής του ήρωα του Θερβάντες. Ο συγγραφέας θαύμαζε τον άνθρωπο-ήρωα επειδή αυτός (ο Δον-Κιχώτης):

- έζησε μια απλή και ταπεινή ζωή,
- υπέστη πολλά δεινά (μαρτύρησε) εξαιτίας της διαφορετικότητας του και, γενικότερα, της δυσκολίας κατανόησης και αποδοχής του διαφορετικού ανθρώπου στην κοινωνία που ζούσε,
- χλευάστηκε από το κοινωνικό σύνολο για τα ιδανικά του, το μεγαλείο της ψυχής του και το θάρρος του.

Επιπροσθέτως, η συμπεριφορά και οι επιλογές του Δον Κιχώτη εντάσσονται στο αξιολογικό εκείνο πλαίσιο, το οποίο ο Ν. Καζαντζάκης θεωρεί καθοριστικό για την ανθρώπινη πορεία. Τέτοια στοιχεία είναι:

- η αναζήτηση με πάθος της «ουσίας» της ζωής,
- η προσπάθεια να κατατροπωθεί η ύλη,
- η υποταγή σε έναν υπερατομικό σκοπό,
- η πάλη να αναδειχθεί η μαγεία της χίμαιρας (δηλαδή του απραγματοποίητου ονείρου) σε δημιουργική πραγματικότητα κλπ.

Η απάντηση θα θεωρηθεί πλήρης εάν, επιπροσθέτως, ο/η μαθητής/-τρια εκφράσει και αναπτύξει και τις δικές του/της σκέψεις και τα δικά του/της συναισθήματα για τις παραπάνω θέσεις, οι οποίες αφορούν αφενός τον Δον Κιχώτη και αφετέρου την πορεία του ανθρώπου διαχρονικά.